

„SCRISORI DE DRAGOSTE” DE VIRGIL STOENESCU

Teatrul Tineretului

Data premierei : 5 mai 1960. Regia : D. D. Neleanu. Decoruri și costume : I. Mitrici. Distribuția : Gh. Vrinceanu (Radu Voinea) ; Ion Cosma (Marin Ursu) ; Aurora Eliad și Lucreția Racoviță (Dorina) ; Liliana Țicău (Mioara Stancu) ; Doina Tuțescu-Pușcariu (Adina) ; Atena Zahariade (Tincuța) ; Tatiana Tereblecea (Anișoara) ; Florin Vasiliu și George Păunescu (Nelu) ; Al. Critico (Prof. Bartolomeu Stancu) ; Cornel Gîrbea (Inginerul) ; Mircea Angheliescu (Andrei) ; Ion Ciprian (Niky) ; V. B. Dinescu (Petre) ; Virgil Marsellos (Enache).

Unul din personajele piesei *Scrisori de dragoste*, vorbește, la un moment dat, despre necesitatea înființării unei... catedre de romantism pentru viitorii ingineri constructori. Romantism înțeles în accepția sa pozitivă, generatoare de acțiune și nu de reverii sterpe, romantism care face ca visul cel mai îndrăzneț, închinat fericirii oamenilor să fie prefăcut în fapte, romantism care leagă fericirea personală de fericirea creatoare a muncii împlinite pentru cauza socialismului.

Virgil Stoenescu a ținut să demonstreze că romantismul, poezia, sînt atribute ale realității noastre, să adreseze tineretului o chemare la trăirea cît mai romantică a vieții de fiecare zi, să arate cum dragostea curată, sinceră, desprinsă de orice interese meschine materiale, bazată pe demnitate, pe respectul față de femeie, pe respectul reciproc și pe respectul față de tine însuși, devine un ferment creator în viața tineretului, îi dă aripi. Aceste idei contribuie desigur la lărgirea sferei de investigație a dramaturgiei pentru tineret, la îmbogățirea orizontului spiritual al tinerilor noștri.

Ne-am bucurat să găsim la Virgil Stoenescu perseverența de a alege eroi din cea mai înaltă categorie a tineretului. Situația în centrul acțiunii a lui Radu Voinea, secretarul organizației de tineret de pe un șantier de construcții, dovedește tendința autorului de a reliefa chipul tînărului erou al zilelor noastre. Radu Voinea e intuit de autor ca un tînăr entuziast, cu un filon dens de poezie, energie, plin de inițiative.

Există în desfășurarea scenică a acțiunii un clocot tineresc, o energie care o vitalizează, îi dă adeseori autenticitate și elan. Am regăsit talentul lui Virgil Stoenescu de a contura tipuri viabile cu notații interesante de caracter : Nelu aduce în scenă chipul proaspăt al tînărului muncitor entuziast, cu haz, care din prea multă dăruire în a „descurca lucrurile” și a fi de folos, le încurcă pe toate. Adina dezvăluie în câteva apariții — uneori, ce-i drept — cu un aer prea didactic, chipul unei tinere profesoare, modestă, caldă, înțelegătoare. Bun meștesugar al construcției dramatice, Virgil Stoenescu știe să pună premisele unei țesături dramatice și să captiveze atenția spectatorilor. Mult mai „la el acasă” în scenele de comedie, decît în cele lirice, el are spirit și spontaneitate.

Din păcate, autorul plecînd de la premisele unui conținut de idei valoros nu i-a dat o realizare deplină.

Deși acțiunea se petrece pe un șantier, prezența acestuia rămîne mai mult un cadru pasiv și întîmplător al acțiunii. Radu Voinea apare adesea un om ciudat în acțiunea sa epistolară, pentru că autorul nu a explicat mai larg procesul său psihic, nu i-a analizat reacțiile sufletești. Nu-i tot timpul limpede ceea ce urmărește Radu prin aceste scrisori, mai ales din clipa în care se îndrăgostește de Cristina — personaj foarte palid conturat, care nu justifică prin nimic sentimentele lui Radu Voinea și prezența sa pe șantier. Preocupat exclusiv de această dragoste, Radu Voinea lasă la voia întîmplării treburile șantierului. Așa se explică nenumăratele accidente produse

aici și înlăturate nu cu mijloace dintre cele mai reale. Salvarea blocului cu metode din broșurile de popularizare, pe care Niki, student în anul III la „Construcții”, aleargă să le aducă de la București, oferă spectatorului o imagine cu totul falsă a realității. Nu i-a izbutit autorului destul de clar nici închegarea unității tinerilor pe șantier. Nu se poate justifica evoluția unui întreg colectiv prin simple idile de dragoste. Ea trebuie zugrăvită în condițiile complexe ce-o determină. Și aici e slăbiciunea principală a piesei, care face ca evoluția personajelor să pară nemotivată și nefirească.

Gheorghe Vranceanu (Radu Voinea)
și Liliana Țicău (Cristina).

Tributar pe alocuri unor formule de teatru vechi, folosind și „qui proquo”-ul banal (tatăl Cristinei e luat drept iubitul ei și încă pe deasupra e crezut și surd), Virgil Stoenescu a mizat și pe succese ieftine. Studentul Niki e o colecție verbală de trivialități bulevardiste, o mică antologie ce epuizează în cele trei acte tot ce se cunoaște în acest sector. Iată un exemplu :

NIKY : Nici o grijă, șefule, mă punctez ! Pe unde ești deștept de doare ? Ori te crezi mare, nu ? De ce mă ? Fiindcă porți pantofi din piele de țințar divorțat ?

ANDREI : Ce ? Ia vezi că pun mina pe tine și...

NIKY : Ia vezi-te tu în oglindă mai bine ! Ești frumos, nu ? Ia uită-te la el. I-a cumpărat mămica cravată cu ecran lat !

ANDREI : Ce-i obraznicia asta ? (către Radu) Tovarășe, cum de... ?

NIKY : Noi muncim... tragem din greu și acum vii tu să ne iei fata. De ce, mă ? Fiindcă ți-ai pus limba pe moațe ca să vorbești ondulat ?

RADU : Niki, termină !

NIKY : Mă punctez !

ANDREI : Ia ascultă, derbedeule !
Ține-ți gura că de nu...

NIKY : Ține-ți tu obrazul că ți-a căzut în chiuveță când l-ai răzuțit cu peria de scinduri.

(Specificăm că dialogul de mai sus are loc între un student din anul III la Politehnică și un asistent universitar).

Datorită concesiilor, pe care autorul le-a făcut gustului facil, el nu a reușit să ne dezvăluie tocmai ceea ce intenționase : romantismul vieții noastre actuale. Nici acțiunea de salvare a blocului accidentat relatată prin câteva date tehnice seci și aride, nici momentul fotografierii membrilor brigăzii cu ziarul „Scinteia” care le-a oglindit realizările, nu oferă posibilitatea de dezvăluire a poeziei și patosului muncii. Acest patos nu l-au putut reda cele câteva replici înflăcărâte ale lui Radu Voinea de genul : „Trebuie să se zguduie cerul când înfigem lopata în pământ sau când înfigem un cui”. Patosul romantic pe care l-ar fi dorit autorul exprimat în piesa sa, nu se poate realiza decât prin dezvăluirea în acțiune a gândurilor și psihologiei eroilor. Or, tocmai acest lucru esențial : oamenii și psihologia lor au scăpat de data aceasta din atenția principală a autorului.

Lipsa de firesc și de autenticitate a piesei am întâlnit-o și în spectacolul Teatrului Tineretului. Regizorul D. D. Neleanu nu a reușit să evite momentele de fals patetism, de lirism declamator, de comic exterior și facil. Deși s-a vădit uneori intenția de a atenua aceste lipsuri ale piesei, ea nu a fost realizată scenic, în primul rând, din pricină că G. Vranceanu, interpretul lui Radu Voinea, s-a lăsat adesea furat de un joc emfatic, de poze statuare,

de replici rostite cu tremolo în glas. Tânăr actor de talent, Gh. Vrinceanu a înzestrat în unele scene personajul cu o caldă umanitate, care ni l-a apropiat și ni l-a făcut simpatic. Pe această linie credem că trebuia insistat în întregul spectacol. E drept că acest lucru, evoluția pozitivă a interpretului a și început să fie simțită în ultimele reprezentații. Nu același lucru îl putem spune despre Aurora Eliad, interpreta Dorinei, care continuă să mizeze încă pe efecte exterioare, de melodramă desuetă. Dacă Ion Cosma în rolul lui Marin Ursu va renunța la ieșirile sale de un supărător primitivism, personajul va dobîndi mai mult firesc, mai multă forță de convingere. I. Ciprian (Niky) ar putea aduce în scenă mai multă prospețime și autenticitate, dacă ar renunța la supralicitarea efectelor ieftine în momentele sale comice. Mircea Anghelescu subliniază cu prea multă ostentație caracterul negativ al lui Andrei, pe care de altfel și autorul l-a prezentat schematic și dezumanizat. În măsura în care va renunța la căutarea unor efecte cu priză la public, și Al. Critico va reuși să dea profesorului Stancu o imagine mai veridică.

Merită subliniate contribuțiile în acest spectacol ale lui Florin Vasiliu (Nelu), Doinei Tuțescu (Adina) și Lilianeii Țicău (Cristina), care au jucat cu firescul și sinceritatea pe care le-am fi dorit la toți interpreții acestui spectacol.

Chiar dacă publicul, gîdilat de replici de felul celor mai sus citate, se amuză pe moment, credem că Teatrul Tineretului nu ar trebui să mizeze pe asemenea „succese”. Concluziile care se desprind cer atît dramaturgului, cît și colectivului teatrului înnoirea mijloacelor de expresie, găsirea unor formule veridice originale, de prezentare a vieții și trăsăturilor contemporane ale tineretului, pe măsura cerințelor actualității.

Valeria Ducea

